

Vänsterpartiets förslag till Mål och budget 2021 med flerårsplan 2022–2024

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till Mål och budget 2021 med flerårsplan 2022–2024 med följande ändringar:

1. Kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för 2021 till 20 kr och 42 öre.
2. Drifframarna för nämnderna fastställs enligt följande (tkr):

	Majoriteten 2021	Vänsterpartiet 2021	Skillnad
Kommunstyrelsen	-321600	-323500	-1900
KF/KS förfogande	-70600	-72600	-2000
Samhällsbyggnadsnämnden	-175200	-165200	10000
-Exploateringsverksamheten	20000	33500	13500
Teknik- och fastighetsnämnden	-36800	-36800	0
Miljö och hälsoskyddsnämnden	-19000	-20500	-1500
Kultur- och fritidsnämnden	-267700	-273950	-6250
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	-297900	-300900	-3000
Utbildningsnämnden	-2706900	-2736900	-30000
Socialnämnden	-674600	-692600	-18000
Vård- och omsorgsnämnden	-1223700	-1236500	-12800
Revision	-4700	-4750	-50
Summa	-5778900	-5830900	-52000
Skatteintäkter (ytterligare vid 20 kr 42 öre)			52000

3. Verksamhetens driframar i plan 2022–2024 justeras i enlighet med förändringarna i punkt 2 ovan.

4. Beslutspunkterna under 6. *Uppdrag* ändras enligt följande:

6:1) I nämndernas budgetramar ingår för perioden 2021 – 2024 årliga krav på att nämnderna planerar för och vidtar effektiviseringsåtgärder. Krav på effektiviseringar finns även inom central administration. Nämnderna får i uppdrag att ta fram och genomföra effektiviseringsåtgärder så att tilldelad budgetram hålls.

Nämnderna redovisar i samband med yttrande till Mål och budget 2022 med flerårsplan 2023 - 2025 de effektiviseringsåtgärder som på kort och lång sikt ~~har~~ ~~eller~~ planeras beslutas *eller föreslås fullmäktige* av nämnden. Nämndernas förslag till åtgärder ska utgå ifrån kommunfullmäktiges förutsättningar för nämndernas effektiviseringsuppdrag *och får inte motverka kommunfullmäktiges mål eller nämndens lagstadgade skyldigheter. Åtgärder av principiell betydelse och/eller betydande omfattning ska underställas kommunfullmäktige för beslut.*

6:2) Samtliga nämnder får i uppdrag att gå igenom sina verksamheter och pröva om *aktörer i civilsamhället vill, kan och bör* vara utförare av verksamheten och om det i så fall är möjligt *och lämpligt att* ingå långsiktiga samarbetsavtal.

5. Följande uppdrag utöver dem i kommunstyrelsens förslag ges:

- a. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden utreda hur karensavdraget vid sjukdom kan avskaffas för personal i förskolan.
- b. Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att under 2021 utreda hur en permanent KomTek-verksamhet i förvaltningens regi kan återupptas.
- c. Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att utreda införandet av ett hyresfritt nyttjande för barn- och ungdomsverksamhet i de kommunala anläggningarna som hyrs via kultur- och fritidsförvaltningen.
- d. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att inom ramen för den övergripande klimatstrategin ta fram en särskild strategi för att så fort som möjligt avsevärt minska kommunens energikonsumtion genom åtgärder inom uppvärmning, transporter, belysning m.m. Även hållbar och klimatneutral energiproduktion i egen regi bör prövas.
- e. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att ta fram en pollineringsplan för Botkyrka.
- f. Vård- och omsorgsnämnden uppdras att planera en avveckling av anlitaandet av privata utförare i hemtjänsten.
- g. Teknik- och fastighetsnämnden får tillsammans med berörda nämnder i uppdrag att ta fram ett styrdokument som reglerar hur lokaler ska byggas med avseende på klimatpåverkan, tillgänglighet, verksamhetsanpassning etc. samtidigt som det byggs så kostnadseffektivt som möjligt.

7) Texten under Område 1 Botkyrkaborna har egenmakt kompletteras och ändras enligt följande:

”Skola

(...) Dessa skolor blir ofta bortvalda till förmån för andra skolor i andra områden eller till och med kommuner. *Systemet med i princip fri etableringsrätt för ekonomiskt överkompenserade vinstdrivande friskolekoncerner driver på segregationen. Deras affärsidé är att med bl.a. kösystem locka till sig ”billiga” elever från socioekonomiskt starka hem och låta kommunen ansvara för dem som behöver mer stöd för sitt lärande. Ingen ska känna sig tvungen att välja bort en av kommunens skolor. Det ska finnas attraktiva skolor och förskolor i alla våra stadsdelar.*

(...)

Delaktighet

Kommunen är Botkyrkabornas verktyg för att ta ett gemensamt ansvar för gemensamma angelägenheter i lokalsamhället. Därför är demokratin grunden för all kommunal verksamhet. Den representativa demokratin lägger ytterst den politiska makten i folkets händer.

Engagerade, informerade och aktiva kommuninvånare, med lika rättigheter och möjligheter att bidra till samhällsbygget, är en förutsättning för en långsiktig hållbar utveckling.

Men skillnaderna i inflytande och levnadsvillkor är stora och diskriminering inskränker människors rättigheter. Det begränsar demokratin. Därför är det ett centralt kommunalt uppdrag att verka för jämlikhet, jämställdhet mellan kvinnor och män och lika rättigheter och möjligheter för alla.

I Botkyrka bor (...)

~~Mittenmajoriteten ser problemet med~~ Det är ett problem att (...)

8) I investeringsplanen stryks ”Ny konstgräsplan Brantbrink” (14 000 tkr).

Ett Botkyrka för alla!

(Ur Vänsterpartiet Botkyrkas kommunalpolitiska program 2018-22)

Botkyrka är en ung och kaxig kommun med ett starkt självförtroende. Bilden av Botkyrka som en hopplös problemkommun är falsk, det har vi som bor här alltid vetat. Nu är det allt vanligare att också omvärlden förknippar Botkyrka med utveckling, kreativitet och positiv förändring. Kommundevisen ”långt ifrån lagom” är faktiskt ovanligt träffande! Men Botkyrkas självförtroende bygger inte på förmögenheter och privilegier. Skaparkraften och målmedvetenheten växer inte sällan ur erfarenheter av fattigdom, förtryck och diskriminering – i vårt land eller i andra länder. Det gör dem bara starkare.

Botkyrka är en kommun som växer och utvecklas. Allt fler ser en framtid i Botkyrka för sig och sina barn. Vi vill att ännu fler får den möjligheten genom att satsa på bostäder, förskolor, skolor, kultur och äldreomsorg och allt annat som behövs i ett väl fungerande samhälle för alla. Men klassklyftorna finns även i Botkyrka. De måste bekämpas och minskas genom en tydlig vänsterpolitik för rättvisa och jämlikhet. Vi ska bygga ett Botkyrka för alla!

Framtidens arbetsmarknad finns i Botkyrka – en stor andel invånare med internationella erfarenheter och stora språkkunskaper är en ovärderlig tillgång för näringslivet i en globaliserad ekonomi. De företag som först inser det har ett enormt försprång. Men det krävs också en ambitiös kommunal arbetsmarknads- och utbildningspolitik som skapar nya vägar till arbete och studier för fler.

Med rätta ses Botkyrka som en föregångare på kulturens och upplevelsernas arena. Här förverkligas drömmar. Detta skulle inte vara möjligt utan Botkyrkas föreningar och eldsjälur. De ska få fortsatt goda möjligheter att verka. Demokratin måste ständigt utvecklas om den inte ska dö bort. Vi vill göra det lättare för Botkyrkas kvinnor och män, flickor och pojkar att vara med och påverka sin vardag och samhällsutvecklingen. Demokrati är mer än möjligheten att gå och rösta vart fjärde år.

Demokrati och jämlikhet är tätt sammanvävda. Både klass och kön avgör i stor utsträckning i vilken mån vi inte bara har rätt, utan också en reell möjlighet, att delta i den demokratiska processen. Därför är arbetet för jämställdhet och jämlikhet, mot diskriminering och orättvis fördelning, en del av demokratin.

Lärdomar av coronapandemin

Coronapandemin har inneburit och kommer även under 2021 innebära stora påfrestningar för såväl medborgare som samhällsinstitutioner. Olika

samhällsmodeller har olika förutsättningar att möta kriser. Ett robust samhälle med en stark och generell välfärd som garanterar ekonomisk trygghet vid sjukdom och arbetslöshet, med en välfungerande och välfinansierad vård och omsorg är bättre rustat att möta såväl de direkta som de indirekta konsekvenserna av pandemin. De senaste årtiondenas privatiseringar, marknadstänkande och nedskärningar i välfärden har underminerat vår förmåga att hantera de svårigheter som t.ex. en pandemi innebär. Nu måste vi välja en annan väg, bort från det privata vinstintresset i välfärden, och riktning mot demokratisk, långsiktig och rationell planering och styrning av samhällsutvecklingen.

Hållbar utveckling kräver vänsterpolitik

Den övergripande politiska uppgiften är att säkra en långsiktigt hållbar samhällsutveckling – socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Det vi gör i dag får inte undergräva möjligheterna att klara av morgondagens problem. Redan nu måste vi skapa förutsättningar för ett gott samhälle för kommande generationer. Social hållbarhet förutsätter att vi minskar klass- och könsklyftorna i samhället.

Jämlikhet och jämställdhet är kanske de viktigaste faktorerna bakom människors välbefinnande och samhällets förmåga till utveckling. I samhällen med stora och växande klyftor hämmas utvecklingen, folkhälsan försämras, sociala konflikter och orättvisor sliter sönder samhället och demokratin urholkas. Ett sådant samhälle har svårare att klara framtidens utmaningar.

Den miljömässiga hållbarheten handlar i dag till stor del om klimatet. Vi måste snabbt ställa om vårt sätt att producera och konsumera så att vi får ner utsläppen av växthusgaser och minimerar de framtida klimatförändringarna. Därför är det viktigt att vi driver på för nya kollektivtrafiklösningar och planerar för en helt koldioxidfri kommun. Men det finns även andra aspekter av den miljömässiga hållbarheten – vi måste slå vakt om den biologiska mångfalden och kraftigt minska utsläppen av gifter och gödningsämnen i miljön. Allt detta kräver mer av demokratisk samhällsplanering och styrning av ekonomin. Den liberala marknadsmodellen är oförmögen att hantera vår tids miljöhot.

Den ekonomiska hållbarheten kan på kort sikt och i det lokala perspektivet innebära att vi har en stabil kommunal ekonomi där inkomster och utgifter är under kontroll och där vi tar hand om våra gemensamma tillgångar genom underhåll och förebyggande insatser.

I ett större perspektiv handlar det om hur vi skapar förutsättningar för en hållbar ekonomisk utveckling som kommer alla till del och om hur vi finansierar den gemensamma välfärden. Den välfärd vi vill ha måste alltid betalas. Frågan är bara hur. Vänsterpartiet vill ha en välfärd man kan lita på, utan privata vinster, med en skola som utjämnar klasskillnader, en värdig äldreomsorg och en sjukvård som är av högsta kvalitet och lika för alla.

I ett samhälle byggt på omtanke tar vi hand om varandra. Det är både mer rättvist och hållbart. Vi kan konstatera att när det gäller långsiktigt hållbar samhällsutveckling så är det vänsterpolitik som är lösningen, medan högerpolitiken är en del av problemet.

Utllys klimatnödläge nu!

Runt om i världen utlyser kommuner, regioner och organisationer klimatnödläge. Vänsterpartiet vill att även Botkyrka sällar sig till denna växande skara.

Det skulle signalera insikt om hur allvarlig och brådskande situationen är, men de vackra orden måste åtföljas av en resolut handlingsplan. Sammantaget skulle en utlysning av nödläge, en åtgärdsplan och en informationskampanj hjälpa till att skapa uppslutning bakom en mer offensiv klimatpolitik. Vi behöver ha med klimatperspektivet i alla beslut vi fattar, men det är också viktigt att vi granskar hela vår verksamhet utifrån ett klimatperspektiv, även då det gäller redan fattade beslut som kan behöva omprövas.

Men klimatförändringen är inte vår enda ödesfråga. Vi befinner oss just nu mitt i den sjätte massutrotningen av arter. Vi riskerar en global ekosystemkollaps, vilket innebär ett lika stort hot mot vår existens som den globala uppvärmningen. Det är därför viktigare än någonsin att vi ser helheten och tar hänsyn till de långsiktiga konsekvenserna av allt vi gör i kommunen, och även hur det vi gör här hemma påverkar naturen, människorna och klimatet på andra platser. Vi behöver skydda den orörda natur som finns kvar och hantera vår jordbruksmark med stor varsamhet. Vi behöver förhålla oss till regionala, nationella och globala mål och överenskommelser, i vetskap om att dessa i allmänhet är för blygsamma för att kunna rädda klimatet och den biologiska mångfalden. För att ha en chans att uppnå ens dessa alltför blygsamma mål måste vår egen ambitionsnivå vara betydligt högre.

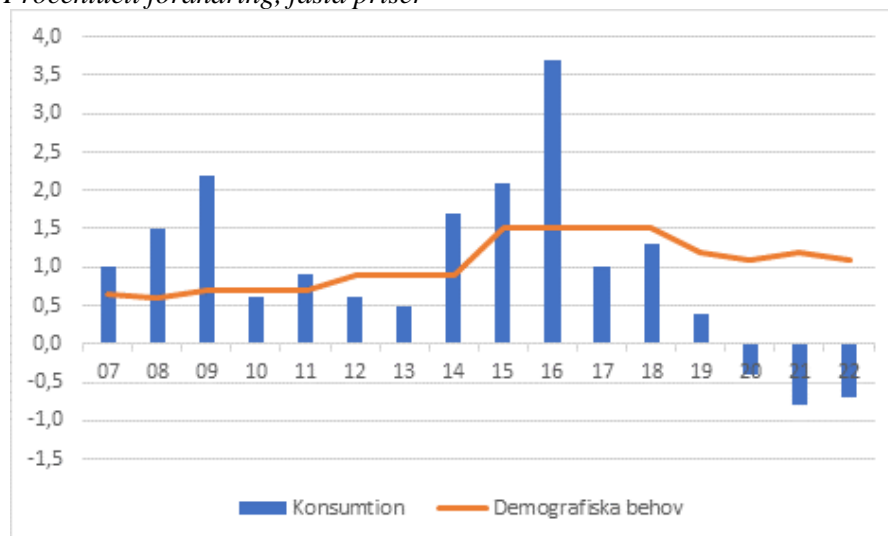
Pandemin och kommunernas ekonomi

Regeringens budgetproposition för innevarande år, 2020, svarade dåligt mot de utmaningar och strukturproblem den svenska ekonomin lider av. I flera fall t.o.m. förvärrade regeringens budgetproposition problemen, inte minst ifråga om de växande ekonomiska klyftorna i samhället.

Regeringen valde dessvärre också att inte prioritera satsningar på välfärden. Runt om i Sverige kommer larmrapporter om stora nedskärningar inom skolan, barnpsykiatri, äldreomsorgen och sjukvården. Detta syns också i budgetpropositionens siffror. För 2020 och framåt beräknades den kommunala konsumtionen till och med sjunka, trots att de demografiska behoven talar för att konsumtionen borde öka med drygt 1 procent per år. Detta kan jämföras med den historiska utvecklingen. 1980–2005 växte den kommunala konsumtionen i genomsnitt 1 procent mer per år än vad de demografiskt betingade utgifterna ökade.

Kommunal konsumtion och demografiska behov

Procentuell förändring, fasta priser

Källa: Kommunal konsumtion: BP20 och KI. Demografi: SKL och RUT 2019:1128

Statsbidragen till kommunsektorn var helt otillräckliga och redan i början av året aviserades höjda statsbidrag. Vänsterpartiet lyckades i riksdagen driva igenom ytterligare förstärkningar.

Sedan kom coronapandemin. Den har haft och fortsätter att ha enorma effekter på såväl ekonomin som helhet som kommunsektorn. Staten har gått in med stimulansåtgärder utan historiskt motstycke, framförallt till näringslivet men även till kommunsektorn. Samtidigt kommer skatteintäkterna att minska jämfört med tidigare prognoser. Kommunernas utgifter för olika insatser till följd av pandemin har ökat samtidigt som andra verksamheter måste ställas in, vilket minskat kostnaderna. Sammantaget kommer de allra flesta kommuner, inklusive Botkyrka, att göra stora överskott 2020. Detta överskott bör om nödvändigt användas i en resultatutjämningsfond kommande år.

Det innebär inte att det ekonomiska läget är gott. Under pandemins kortsiktiga ekonomiska konsekvenser ligger kommunsektorns långsiktiga finansieringsproblem.

Välfärdens utmaningar

Välfärden står inför stora utmaningar. Välfärdstjänsternas kvalitet är starkt beroende av att fler arbetar där. Det är en viktig uppgift för staten att se till att omfördela resurser till detta. Coronapandemin har resulterat i en vårdskuld när operationer och behandlingar har skjutits på framtiden och kommuner och regioner står inför ett mycket stort rekryteringsbehov. För att kommunsektorn ska lyckas med sin personalförsörjning krävs både stora utbildningsinsatser och betydande ansträngningar för att öka välfärdssektorns attraktivitet. Centralt i det sammanhanget är också att göra utbildningarna till välfärdens olika yrken mer attraktiva. Den demografiska utvecklingen, där andelen äldre ökar, innebär samtidigt att kommuner och regioner står inför stora resursbehov de närmaste åren.

Vänsterpartiet har i riksdagen redovisat ett samlat paket för att stärka välfärden. Först och främst måste de generella statsbidragen kraftigt öka för att kommuner och regioner ska kunna möta de kostnader som följer av den demografiska

utvecklingen utan nedskärningar eller kommunala skatthöjningar. Vänsterpartiet har därför föreslagit att de generella statsbidragen ökas med 10, 20 respektive 30 miljarder kronor för 2021, 2022 och 2023. Vidare står kommuner och regioner inför stora investeringsbehov. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att staten tar ansvar och bidrar till att viktiga samhällsfastigheter som är nödvändiga för olika välfärdsfunktioner faktiskt byggs. Vänsterpartiet har därför i riksdagen anslagit 10 miljarder kronor till ett investeringsstöd för samhällsfastigheter under 2021 och 15 miljarder kronor per år 2022–2023.

Effektiviseringar eller ”effektiviseringar”?

Budgetförslaget ålägger nämnderna ett effektiviseringsbeting på 2% per år under planperioden 2021–2024. Sammanlagt ska nästan en halv miljard kronor bort. Under hösten rapporterade nämnderna vilka effektiviseringsåtgärder man avsåg att genomföra kommande år. Dessa är dock inte redovisade i Mål och budget-dokumentet, varför det är omöjligt för fullmäktige att till fullo bedöma konsekvenserna av budgeten.

En genomgång av nämndernas förslag visar även i år att man haft svårt att hitta ytterligare effektiviseringar och de är i ännu högre grad än tidigare år påfallande otydliga. Betydligt mindre än hälften av de aviserade kostnadsminskningarna är verkliga effektiviseringar, dvs samma kvalitet eller volym till lägre kostnad alternativt högre kvalitet/högre kvalitet eller större volym till samma kostnad. Resten är rena nedskärningar, kostnader som av olika skäl försvinner, vagt specificerade ”övriga effektiviseringar” eller bara fromma förhoppningar.

Dessutom finns det skäl att befara att kostnadsminskningarna innebär kvalitets- och ambitionssänkningar som leder till ökade kostnader i framtiden och/eller i andra delar av samhället. Ett exempel är att även begränsade kostnadsminskningar inom det förebyggande sociala arbetet leder till att fler hamnar i missbruk och kriminalitet vilket, förutom det mänskliga lidandet, innebär mångdubbelt högre kostnader för samhället i stort.

Skattesats för 2021

I majoritetens förslag till mål och budget föreslås oförändrad skattesats, 20 kronor och 15 öre.

Botkyrka har haft oförändrad skattesats under många år, trots en periodvis ansträngd ekonomi och ett växande behov. Vänsterpartiet har alltid så långt som möjligt velat undvika kommunala skatthöjningar eftersom de slår hårdast mot dem som har låga inkomster och små marginaler. Å andra sidan slår nedskärningar och försämringar av den kommunala välfärden hårdast mot samma grupper, varför en skatthöjning aldrig kan uteslutas på förhand. En avvägning i ljuset av behoven måste alltid göras.

Den s.k. skattekvoten, dvs förhållandet mellan det totala skatteuttaget i samhället och den samlade ekonomin, har under en följd av år minskat och var 2018 43,1 %, 7,4 procentenheter lägre än dess högsta läge 1990. Samtidigt innebär en förändrad befolkningssammansättning att välfärdens kostnader ökar. Denna ekvation går inte ihop utan att skattekvoten tillåts öka igen. Den fördelningspolitiskt bästa lösningen vore att staten ökar sitt skatteuttag, i första hand på bolagsvinster, höga inkomster och stora förmögenheter, och i gengäld ökar de generella statsbidragen till kommunerna. Detta är tyvärr en politik som

Vänsterpartiet hittills varit ensam om. Därför kommer nu allt fler kommuner att tvingas höja sin kommunalskatt under de kommande åren.

Precis som förra året kan vi konstatera att en oförändrad skattesats inte ger något utrymme för angelägna satsningar, utan tvärtom medför ett antal allvarliga nedskärningar, ”besparingar” som dessutom i stor utsträckning genererar ökade kostnader på längre sikt.

I denna situation är det omöjligt att hålla fast vid en oförändrad skattesats. Vänsterpartiet föreslår att kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för 2021 till 20 kronor och 42 öre, dvs. en höjning med 27 öre. Det ger en ökning av skatteintäkterna med ca 52 000 tkr.

Målområdestexter

Majoriteten har formulerat nya texter kring åtta ”problemområden”. Vänsterpartiet väljer att inte föreslå alternativa texter, även om vi i många avseenden skulle formulerat oss annorlunda. Vi vill dock föreslå två tillägg/ändringar (se beslutspunkterna ovan). Under rubriken ”Botkyrkaborna har egenmakt, Skolan” föreslår vi ett nytt stycke om hur friskolesystemet driver på segregationen och under underrubriken ”Delaktighet” föreslår vi en förstärkt text om den lokala demokratin hämtad från Mål och budget 2019.

Ändringar i driftramar

Kommunstyrelsen

I december 2015 fick Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag av regeringen att återuppta totalförvarsplaneringen. Den planeringen har lett till nya prioriteringar och en del helt nya uppgifter för kommunerna inom ramen för civilt försvar. Vänsterpartiet föreslog i Mål och budget 2020 att kommunstyrelsens äskande angående detta arbete skulle tillgodoses och att ytterligare en tjänst som säkerhets- och trygghetsamordnare kopplat till civilt försvar skulle inrättas. Det bifölls inte av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har inte upprepat sitt äskande, men vi anser att det fortfarande är angeläget att möjliggöra denna förstärkning.

Botkyrka har sedan tidigare tre stadsdelar på den listan som utgör polisens särskilt prioriterade områden. Förra året utökades listan med ytterligare en plats i kommunen. För att kunna möta polisens förstärkning och för att kunna möta ökade krav på samverkan utökas trygghets- och säkerhetsavdelningen med en säkerhets- och trygghetsamordnare.

Kommunstyrelsens ram tillförs sammanlagt 1 900 tkr.

Medel till kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens förfogande

Av anslaget till KS/KF:s förfogande på 70 631 tkr är 48 200 tkr öronmärkta för vissa osäkra utgifter som ska avropas av berörd nämnd. I den öronmärkta delen finns även medel för en särskild lönesatsning, 6 000 tkr, permanentning av projektet Arbetsmiljö och hälsa i fokus, 1 800 tkr, ev uteblivet statsbidrag till Våldspreventivt Center samt konjunkturstimulans, 9 800 tkr.

Vänsterpartiet anser vidare att reserverade medel för särskild lönesatsning bör höjas till 8 000 tkr. Dessa medel har tidigare framförallt använts för att justera lönerna för de befattningar där det finns svårigheter att rekryteras, medan de som har de lägsta lönerna ofta inte fått del av någon lönesatsning. Därför reserveras hälften av lönesatsningen, 4 000 tkr, för en låglönesatsning. Budgetposten tillförs 2 000 tkr.

Samhällsbyggnadsnämnden

Botkyrka är kranskommun i en raskt växande storstadsregion. Vi behöver skapa utrymme och goda förutsättningar för vår växande befolkning genom att bygga bostäder och planera för samhällsservice, arbetsplatser, transportinfrastruktur och sociala miljöer. Vi behöver bygga klimatsmarta hyresrätter med rimliga hyror och utveckla vår bebyggelse så att människor kan leva hälsosamt och hållbart samtidigt som vi bevarar både brukbar mark som säkrar vår framtida livsmedelsförsörjning och naturmark som är en förutsättning för liv på jorden. Vi befinner oss i ett klimatnödläge som kräver både anpassning för att klara konsekvenserna av ett allt varmare klimat och akuta åtgärder för att bromsa uppvärmningen och stoppa förlusten av biologisk mångfald.

Samhällsbyggnadsnämnden har en nyckelroll i detta arbete, och även om vi tar hänsyn till den kunskap om klimat- och miljöfrågor som vi besitter i dag så finns det risk för att redan fattade beslut kan ha mycket negativa konsekvenser. Vänsterpartiet har motionerat om att kommunen behöver utlysa klimatnödläge, vilket bland annat innebär att vi behöver granska pågående och planerade projekt och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att allt arbete är kompatibelt med 1,5-gradersmålet, även om det kräver omprövning av tidigare fattade beslut.

Vi vill därför bland annat pausa arbetet med Södra Porten tills att en granskning av projektets miljö- och klimatkonsekvenser har gjorts. Därför väljer vi att omfördela 10 000 tkr från samhällsbyggnadsnämndens föreslagna driftram för 2021.

Exploateringsverksamheten

I budgeten för 2020 hade den politiska majoriteten valt att lägga de förväntade exploateringsvinsterna helt utanför resultaträkningen. Man menade att det inte var korrekt att göra som kommunen hittills gjort, dvs att i budgeten tillgodogöra sig dessa intäkter. En sådan budgetering innebär att alla exploateringsintäkter tillförs resultatet i bokslutet och minskar lånebehovet. Det innebär också att man avstår från att använda intäkterna till verksamhet. 2018 budgeterades 51 000 tkr och för 2019 47 600 tkr. Därmed skapades motsvarande budgetutrymme för verksamheten. Utfallet 2018 blev 33 300 tkr och 2019 blev utfallet 24 800 tkr. För 2020 är prognosen drygt 40 000 tkr.

I årets budgetförslag har majoriteten bytt ståndpunkt och man räknar in 20 000 tkr för att ”möjliggöra tillfälliga satsningar under 2021 för att lindra pandemins påverkan för Botkyrkabor och vissa kommunala verksamheter”. Det framgår dock inte vilka satsningar som avses.

Vänsterpartiet inser att det är riskabelt att göra verksamhetsbudgeten allt för beroende av föränderliga och svårbedömda exploateringsintäkter men att helt

avstå från dessa intäkter i budgetens resultaträkning innebär en onödig begränsning av verksamhetsutrymmet.

Vänsterpartiet föreslog förra året en försiktig intäktsbudgetering på 13 500 tkr och anser att motsvarande belopp är rimligt även i år. 2021 är dock ett speciellt år till följd av pandemin och vi bifaller därför majoritetens förslag om ”tillfälliga satsningar” på 20 000 tkr hämtade från planerad försäljning av mark i Tumba Centrum. Vi föreslår därmed att exploateringsintäkter budgeteras med 33 500 tkr.

Teknik- och fastighetsnämnden

Vänsterpartiet skjuter inte till några extra pengar till teknik- och fastighetsförvaltningens eftersom verksamheten är avgiftsfinansierad.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

En väsentlig del av den omställning som krävs för att klara klimatmålen – lokalt, nationellt och globalt – är en kraftigt sänkt energikonsumtion. Vänsterpartiet anser att kommunen inom ramen för den övergripande klimatstrategin ska ta fram en särskild strategi för att så fort som möjligt avsevärt minska kommunens energikonsumtion genom åtgärder inom uppvärmning, transporter, belysning m.m. Även hållbar och klimatneutral energiproduktion i egen regi bör prövas. Vi föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden får detta i uppdrag.

I förslaget till mål och budget finns effektiviseringsåtgärder på 2 % (397 tkr). En av de verksamheter som kommer att drabbas hårt är Fältbussen. Enligt majoritetens förslag till mål och budget är målet att 100 % av alla femteklassare i Botkyrka skall få komma ut med fältbussen även i fortsättningen och på så sätt lära sig mer om kommunens geografi, växt- och djurliv. Samtidigt planeras en nedskärning som innebär att det här målet inte kommer att kunna uppnås.

Botkyrka behöver ta fram en pollineringsplan, så som många andra kommuner redan har gjort. Miljö- och hälsoskyddsnämndens budget behöver ge utrymme för detta viktiga arbete.

Då vi befinner oss i ett klimatnödläge med enorma utmaningar för att ställa om till långsiktig hållbarhet har vi inte råd att reducera kapaciteten för den del av förvaltningen som har huvudansvar för detta arbete. För att säkerställa att förvaltningen har tillgång till de resurser som krävs, för att ha kapacitet att ta fram vår föreslagna energistrategi och en pollineringsplan, och för att kunna driva Fältbussen vidare tillför vi nämndens driftbudget 1 000 tkr jämfört med majoritetens förslag.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden har i flera år framhållit att det är angeläget att långsiktigt kvalitetssäkra de öppna fritidsverksamheterna genom förbättrad personalsituation, implementering av ett reviderat utvecklingsprogram, förlängda avtalsperioder (utredning), utökad öppethållande under sommaren och andra lov samt genom säkrandet av en långsiktig finansiering. Vänsterpartiet föreslår att kultur- och fritidsnämnden i detta syfte tillförs 5 000 tkr för att finansiera delar av en sådan satsning. Förvaltningen tillåts att prioritera fritt bland de åtgärder som räknas upp ovan.

Som en del av majoritetens effektiviseringsåtgärder har bibliotekens mediabudget tidigare begränsas. Biblioteken är viktiga för Botkyrkaborna och i medborgarundersökningen så är det den kommunala verksamhet som ofta skattas bland de högsta. Vänsterpartiet anser att det är av stor vikt att biblioteken har ett stort utbud och skjuter till 750 tkr.

Besparingar har också gjorts på föreningsbidragen. Vänsterpartiet anser att föreningarna är så viktiga för kommunen att det är angeläget att förbättra stödet till föreningslivet. Vänsterpartiet tillför 500 tkr kronor i detta syfte.

I budgethandlingarna inför 2019 stod att ”ytterligare ett förslag är att utreda införandet av ett hyresfritt nyttjande för barn- och ungdomsverksamhet i de kommunala anläggningarna som hyrs via kultur- och fritidsförvaltningen”. Vi föreslår återigen att ett sådant uppdrag ges.

Beslut om att den kommunala teknikskolan, Komtek, skulle läggas ner fattades 2018. Vänsterpartiet ansåg att det var en dålig åtgärd då Komtek var en viktig del av kulturskolan, som i sitt övriga utbud inte har någon liknande verksamhet att erbjuda teknikintresserade barn. Beslutet om nedläggning togs bland annat mot bakgrund av att de blivit uppsagda från sina lokaler, varför en utredning är nödvändig för att Komtek ska kunna återuppstå. Vänsterpartiet föreslår att kultur- och fritidsnämnden uppdras att under 2021 utreda hur och var en permanent Komtek-verksamhet i förvaltningens regi kan återupptas.

Vänsterpartiet har av olika skäl i samhällsbyggnadsnämnden yrkat avslag på anläggandet av en ny konstgräsplan på Brantbrinks IP. Vi drar dock inte tillbaka de medel som majoriteten anslagit till kultur och fritidsnämnden för detta, 1572 tkr, utan låter dessa pengar bli en allmän budgetförstärkning.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Många av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter har drabbats hårt av Covid-19, och vi kan förvänta oss stor påverkan även under 2021.

Inför 2020 riktade Vänsterpartiet kritisk mot majoritetens förslag att effektivisera verksamheten genom att lägga ut delar av SFI på entreprenad. Det är svårt att se hur det skulle kunna leda till faktiska besparingar. Om ersättningen skall täcka både verksamhet och den privata aktörens vinst är det nästan ofrånkomligt att kvaliteten blir eftersatt. Kommunen behöver dessutom bygga upp en organisation för att kontrollera och säkerställa att upphandlade aktörer levererar en tjänst som är likvärdig med kommunens egen verksamhet. I vårt budgetförslag inför 2021 tillför vi nämnden 3 000 tkr för att säkerställa att all SFI skall kunna utföras i egen regi och för att mildra effektiviseringsbetinget.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden är satt under hårt tryck, trots att stora och uppmärksammade problem kvarstår att hantera bl.a. med avseende på Skolinspektionens kritik mot flera grundskolor i kommunen. För grundskoleverksamheten prognostiseras ett underskott på 21 000 tkr och för gymnasieverksamheten 9 miljoner kronor. Detta vägs upp av främst förskoleverksamheten som prognostiserar ett överskott på 21 000 tkr. Det senare beror på färre barn i förskolan än budgeterat, vilket i sin tur till stor del beror dels pandemin, dels förändrade regler för vistelsetid.

I februari beslutade utbildningsnämnden att begränsa arbetslösa och föräldraledigas förskoletimmar till 25 (men fortfarande kräva full avgift). Begränsningen av antalet förskoletimmar för föräldralediga och arbetslösa innebär svåra konsekvenser för enskilda. Förändringen slår olika hårt för olika socioekonomiska grupper. Var tredje barn i Fittja är drabbat och ”endast” var tionde i Tullinge. Med precision drabbas den grupp som behöver förskolan mest, bl.a. med avseende på språkutveckling. Ur ett barnfattigdomsperspektiv är det också negativt att dessa barn förlorat möjligheten att äta frukost och ett mellanmål på förskolan. Vänsterpartiet tillför i detta budgetyrkande medel för att åter kunna ge alla barn rätt till heltid i förskolan.

Majoriteten har framhållit att man satsar 25 miljoner kronor på skolan i detta budgetförslag. Det är inte riktigt sant. Redan i beslut med anledning av delårsrapport 2 i oktober beslutade fullmäktige att tillföra nämnden 25 000 tkr för att möjliggöra fler vuxna i skolan och minska behovet av planerade effektiviseringar. De 25 000 tkr som ”tillförs” utbildningsnämnden är alltså inget ytterligare tillskott – vilket hade varit motiverat – utan endast ett förslag om att inte dra tillbaka anslaget.

Utbildningsnämnden åläggs samtidigt ett effektiviseringsbeting på drygt 27 000 tkr. Av utbildningsnämndens tidigare yttranden inför mål och budget framgår att förvaltningen har haft svårt att hitta effektiviseringar som inte riskerar att påverka skolpengen och därmed också kvaliteten på verksamheten. För nästa år beräknas 33 % av effektiviseringarna vara ”sänkning resursfördelning enheter” (dvs pengar till skolor och förskolor), vilket sedan kommer att öka till 83 % 2024. Det säger sig självt att detta inte går att åstadkomma utan att det går ut över undervisningen.

Mot bakgrund av ovanstående skjuter Vänsterpartiet till 27 000 tkr för att mildra ett effektiviseringskrav som vi menar framstår som orealistiskt. Vänsterpartiet skjuter vidare till 3 mkr för att verksamheten med barnomsorg nattetid ska kunna återupptas.

Inom förskolan arbetar personalen nära barnen och man blir lätt smittad. Karensavdraget (tidigare karensdagen) i sjukförsäkringen gör att personal som borde vara hemma ändå går till jobbet och därmed riskerar att smitta ännu fler. De som ändå sjukskriver sig förlorar mer i lön än andra personalgrupper. Även i det privata näringslivet har karensavdragets negativa effekter uppmärksammats. Konsultföretaget Wise Group AB kommer att betala ut 80% av lönen även under den första sjukdagen¹. Initiativet följs av forskare vid Göteborgs universitet. Vänsterpartiet föreslår att kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden utreda hur karensavdraget vid sjukdom kan avskaffas för personal i förskolan.

Socialnämnden

Majoriteten skriver i sitt förslag till Mål och budget för socialnämnden:

”Åtgärder för att uppnå en budget i balans är pågående inom nämndens område och ytterligare åtgärder kommer behöva vidtas under innevarande period. *Det är dock angeläget att påtala att nämndens verksamhet till största delen är*

---

¹ <https://www.wisegroup.se/halsa/nu-utmanar-vi-karensavdraget/>

lagstyrd och lyder under lagkravet om att erbjuda god kvalitet på sin verksamhet, Ett väsentligt område under perioden kommer därför vara att säkerställa att avvägningar en ekonomi i balans inte medför avsteg från kvalitet och rättssäkerhet.” (vår kursivering).

I oktober prognostiserade nämnden ett underskott på nästan 18 000 tkr, trots att nämnden under året tillförts sammanlagt 17 500 tkr (för försörjningsstöd, minskad nedskärning av öppna förskolan, förebyggande arbete och våldspreventivt arbete). Dessa tillskott ligger kvar 2021, men framstår i budgethandlingar som nya pengar. Underskotten finns framför allt i verksamheterna barn och unga samt vuxna med och utan beroendeproblem. Insatser på dessa områden är inte frivilliga.

Den verksamhet som inte är lagstyrd är i första hand det viktiga förebyggande arbetet, t.ex. öppna förskolan, föräldrastödet och det våldsförebyggande arbetet i Tåget/MVP. Och enligt en nyligen presenterad statlig utredning ska även det förebyggande arbetet bli obligatoriskt. Även om det är svårt att mäta är de flesta överens om att nedskärningar på detta område är både humanitärt och ekonomiskt oförsvarbart. Ett minskat förebyggande arbete leder till att fler hamnar i svåra sociala problem, missbruk och kriminalitet med samhällskostnader som mångdubbelt överstiger de kortsiktiga kostnadsminskningarna.

Avgiften för familjerådgivningen, som drivs tillsammans med Huddinge, är 350 kr per tillfälle. Vi ser verksamheten som en viktig del av det förebyggande sociala arbetet som motverkar framtida missförhållanden och därmed sociala kostnader. Därför vill vi sänka avgiften till 200 kr.

Botkyrka kommun har under många år gått i spetsen för arbetet mot våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Vänsterpartiet vill att socialförvaltningen ges möjlighet att även fortsättningsvis kunna möta behovet.

Vänsterpartiets bedömning är att Botkyrkas socialförvaltning på intet sätt är ineffektiv – tvärtom – utan är kraftigt underfinansierad. I syfte att både klara den lagstyrda verksamheten utan ”avsteg från kvalitet och rättssäkerhet” och samtidigt stärka det förebyggande arbetet tillförs nämnden 18 000 tkr.

Vård- och omsorgsnämnden

Nämndens effektiviseringsbeting är 23 616 tkr, som tas från volym-, löne- och prisuppräknigen. Vänsterpartiet anser inte att denna typ av ”effektivisering” kan ske utan att verksamheten försvagas på ett sätt som drabbar både medarbetare och brukare. Vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet har under en följd av år varit underfinansierad. Det har lett till stora underskott och med åtföljande besparingsåtgärder, vilket i sin tur har hämmat det angelägna utvecklingsarbete som under en tid bedrivits. Ytterligare åtstramningar i detta läge riskerar att få allvarliga konsekvenser och nämndens budgetram höjs för att undvika den planerade generella besparingen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har tidigare anställt en demenssjuksköterska (halvtidstjänst). Vi föreslår att denna roll återinförs från och med 2021 och läggs till 500 tkr i nämndens ram.

Botkyrka kommun äger Botvidsgården, en fastighet i Trosa kommun som tidigare använts för kolloverksamhet för barn och unga. Sedan fastigheten rustats upp och tillgänglighetsanpassats har den disponerats av Vård- och omsorgsförvaltningen som använt den för att erbjuda sommarvistelse till personer på

särskilt boende eller med hemtjänstinsatser. Under 2020 har denna verksamhet inte kunnat genomföras på grund av smittorisk under pandemin, och från med 2021 sägs årshyreskontraktet upp som en besparingsåtgärd. Vi föreslår att sommarvistelse på Botvidsgården återinförs så snart som det är möjligt, och att fastigheten även kan göras tillgänglig för andra målgrupper både inom och utanför kommunens verksamhet. Uppsägningen av Botvidsgården innebär en besparing för Vård- och omsorgsförvaltningen på 750 tkr (och motsvarande förlust för Teknik- och fastighetsförvaltningen). I dagsläget är det osäkert om det kommer att vara möjligt att återuppta verksamheten för äldre och personer i riskgrupp under 2021, eller om fastigheten i stället skulle kunna användas av andra målgrupper och därför gör vi ingen justering i vår budget för detta.

Vård- och omsorg är ett verksamhetsområde som drabbas särskilt hårt av generella effektiviseringar som innebär att mer arbete måste utföras på kortare tid eller av färre medarbetare. För att minska bördan tillför vi vård- och omsorgsnämnden ytterligare 1 mkr.

Valnämnden

Vänsterpartiet föreslår inga ändringar av valnämndens budgetramar (ingår i kommunstyrelsens ram).

Revisionen

Revisionens budget föreslås räknas upp med beräknad pris- och löneutveckling (74 tkr) till 4 700 tkr. Till skillnad från merparten av övriga verksamheter görs ingen volymuppräknning baserad på befolkningstillväxt. Någon omedelbar koppling mellan befolkningsökning och revisionens kostnader finns inte, men en växande befolkning innebär att den kommunala verksamheten växer och därmed också revisionens granskningsfält. Vi föreslår därför att revisionens driftram tillförs 50 tkr. På sikt bör en promille av de totala verksamhetskostnaderna vara riktigt för revisionens budget.

Investeringsplanen

Vänsterpartiet har endast ett förslag på förändring av den föreslagna investeringsplanen. Sett till behoven är den antagligen tilltagen i underkant, samtidigt som kommunstyrelsen i sitt förslag till Mål och budget inte förefaller tro att den är fullt ut genomförbar. Upplåningsbehovet de kommande åren har därför beräknats till en lägre nivå än investeringsplanen skulle kräva om den genomförs i sin helhet. Vi menar att ytterligare ansträngningar måste göras för att effektivisera byggandet, bl.a. genom industriellt byggande istället för traditionellt platsbyggande och genom en effektivare kommunal planering. Vi ser det också som avgörande att våra investeringar fullt ut överensstämmer med och understödjer kommunens klimatstrategi bland annat genom att livscykelanalyser används för att styra materialval och produktionsmetoder.

Vi föreslår dock att vissa investeringar med särskilt negativ klimat- eller miljöpåverkan stoppas. Vi har yrkat avslag på förslaget att anlägga en ny konstgräsplan vid Brantbrinks IP, vilket motsvarar en investering på 14 000 tkr 2021.